

Підписний індекс в каталозі
Укрпошти 91963
виходить в кінці кожного кварталу

Журнал „Зернові продукти і комбікорми” Рішенням Вищої Атестаційної Комісії України внесено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. (Бюлетень ВАК України № 5, 2010р.).

CONTENTS

Grishchenko F.V. Conceptual basis for the creation Booster Program parment of national technical standards committees in technical bodies of international and European standardization organizations	8
Lukina G.D., Kudashev S.N., Pushkar T.D. Effect of ozonation on major wheat biopolymers ...	10
Stankevich G.N., Babkov A.V. Innovative approach to the study biological activity of the grain mass	14
Mogilyanskaya N.A. Current status and prospects processing of oilseeds crops	22
Mardar M.R., Soc S.M., Shutenko E.I. etc. Marketing research consumer motivations and benefits when choosing cereals	26
Cherevataya T.M. Tovarovednaja long vermicelli quality assessment	29
Yegorov B.V., Kuzmenko Yu.Y. The quality of drinking water and its role in the system feeding of poultry	33
Khorenzhiy N.V. Investigation of the extrusion process with fodder content of wet forage grasses.	36
Feed production by large enterprises in 2012/13, 2013/14	40
Yegorov B.V., Voetskaya E.E., Malaki I.S. Physical properties and sanitary quality of tomato pomace	42
Zhigaylo O.M. Features effectively to the challenges of adaptation ACS regulator pres - granulator	45

УДК 006.022(027)

Ф.В. ГРИЩЕНКО, канд. військ. наук, ст. наук. співроб.,
начальник науково-організаційного відділу-вчений секретар

ДП “Український НД і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості”, м. Київ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ПРОГРАМИ АКТИВІЗАЦІЇ УЧАСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ТЕХНІЧНИХ КОМІТЕТІВ СТАНДАРТИЗАЦІЇ У РОБОТІ ТЕХНІЧНИХ ОРГАНІВ МІЖНАРОДНИХ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

У даній статті розглянуто найважливішу складову ключової проблеми у сфері національного технічного регулювання: активізація участі національних технічних комітетів стандартизації (ТК) у роботі технічних органів міжнародних та європейських (далі – міжнародних) організацій стандартизації. Узагальнено і систематизовано основні причини пасивної участі національних ТК у роботі міжнародних та європейських (далі – міжнародних) технічних органів, сформульовані концептуальні засади створення Програми активізації участі національних ТК у роботі технічних органів міжнародних організацій стандартизації. Наведено висновки та перспективи подальших пошуків у напрямку активізації участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів.

Ключові слова: міжнародна стандартизація, національна стандартизація, міжнародний технічний орган, національний технічний комітет стандартизації, Програма активізації участі національних технічних комітетів стандартизації у роботі технічних органів міжнародних організацій.

In this article the major constituent of key problem is considered in the field of the national technical adjusting: activation of participation of national technical committees of standardization (TC) in the work of technical organs of international and european (farther – international) organizations of standardization. Generalized and principal reasons of passive participation of national TC are systematized in-process international and european (farther – international) technical bodies, conceptual principles of creation of Program of activation of participation of national TC are formulated in-process technical organs of international organizations of standardization. Conclusions and prospects of subsequent searches are resulted in direction of activation of participation of national TC in work international technical bodies.

Key words: international standardization, national standardization, international technical body, national technical committee of standardization, Program of activation of participation of national technical committees of standardization in the work of technical organs of international organizations.

Однією з п'яти наявних ключових проблем у сфері технічного регулювання, яка потребує першочергового вирішення, є гармонізація нормативної бази [1, 2], а саме: заміна стандартів колишнього СРСР на сучасні міжнародні та європейські стандарти відповідно до потреб економіки України. У виконанні завдань щодо гармонізації нормативної бази у сфері технічного регулювання, визначених Програмою інтеграції [3], є певне відставання [1, 2]. Це може привести до таких негативних наслідків: загаль-

мувати процес перегляду і заміни застарілої нормативної бази на сучасні національні стандарти, знизити рівень координації робіт з національної стандартизації, а також стримувати економічне зростання України та погіршити її міжнародний імідж.

Важливою складовою ключової проблеми гармонізації нормативної бази у сфері технічного регулювання є активізація участі національних ТК у роботі технічних органів (технічних комітетів, підкомітетів, секторів і робочих груп) міжнародних органі-

зацій стандартизації. Станом на 2007 рік в Україні функціонувало 135 національних ТК [4] у різних сферах діяльності, які створено на базі організацій, установ, науково-дослідних і проектно-конструкторських інститутів, науково-виробничих об'єднань та вищих навчальних закладів різного підпорядкування. Значна кількість з них брала участь у міжнародній стандартизації, зокрема, 66 національних ТК було активними членами (Р-членами) і спостерігачами (О-членами) у 260 технічних комітетах і підкомітетах Міжнародної організації зі стандартизації (ISO) [5]. Із 66 національних ТК 38 брало участь у 126 технічних комітетах і підкомітетах ISO у статусі Р-члена. За останні роки намітилася тенденція збільшення кількості ТК, що беруть активну участь у роботі міжнародних технічних органів [5].

У статтях [5–19] проаналізовано результати діяльності національних ТК у національній та міжнародній стандартизації за 2000—2007 роки, внесок їх у розвиток національної нормативної бази, стан функціонування системи національних ТК, визначено окремі причини їх пасивної участі у національній і міжнародній стандартизації, шляхи вдосконалення національної системи стандартизації та основні завдання на різних етапах її реформування тощо. Проте до цих пір не сформовано систему поглядів на процес активізації участі українських ТК у роботі технічних органів міжнародних організацій стандартизації.

Мета статті – на підставі узагальнення та систематизації наукових результатів, викладених у статтях [5–19], сформулювати концептуальні засади створення Програми активізації участі національних ТК у роботі технічних органів міжнародних організацій стандартизації (далі – Програма).

Задачі дослідження:

1. Визначити основні причини пасивної участі національних ТК у міжнародній стандартизації.
2. Навести основні показники участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів.
3. Сформулювати заходи активізації участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів.

Методи дослідження:

- а) спостереження;
- б) узагальнення, систематизація, змістовий, кількісний і порівняльний аналіз;
- в) синтез.

1. Основні причини пасивної участі національних ТК у міжнародній стандартизації

Основні об'єктивні і суб'єктивні причини пасивної участі національних ТК у міжнародній стандартизації такі [5–17]:

– недостатнє та нерегулярне бюджетне фінансування роботи ТК щодо гармонізації національних стандартів з міжнародними, а також часткове фінансування (або повна його відсутність) участі ТК у розробленні міжнародних стандартів і просуванні передових національних стандартів у категорії міжнародних;

– виконання незначною кількістю передових ТК функцій секретаріату міжнародного технічного комітету і провідного розробника міжнародних НД, а також формальне виконання деякими організаціями функцій секретаріатів ТК;

– зниження впродовж останніх років темпів створення нових ТК і повільне залучення функціонуючих ТК до участі у міжнародній стандартизації, внаслідок чого кількість національних ТК порівняно з кількістю міжнародних ТК невелика;

– відсутність у значної кількості ТК досвіду роботи у сфері міжнародної стандартизації або низький її рівень;

– інертність керівництва деяких ТК у пошуках нових форм роботи, джерел фінансування, розробленні програм і планів державної стандартизації та виконанні своїх функцій у сфері міжнародної стандартизації;

– необгрунтоване розширення або звуження сфер діяльності ТК, закріплення за двома і більше ТК однакових напрямків діяльності, а також дублювання у поодиноких ТК об'єктів міжнародної стандартизації;

– притягнення до роботи в ТК у сфері міжнародної стандартизації не всіх їх індивідуальних і колективних членів; трапляються випадки монополізації діяльності організацією, на базі якої створено ТК;

– несистематичне проведення засідань дорадчого органу – Ради голів національних ТК;

– повільна оптимізація структури ТК, що беруть участь у міжнародній стандартизації;

– нерегулярне проведення засідань національних ТК, низька участь у засіданнях міжнародних технічних органів;

– відсутність у певній кількості ТК відповідного сучасного комп'ютерного обладнання і необхідного програмного забезпечення, електронної пошти та підключення до Інтернету;

– не надавання частини ТК щорічних звітів до Національного органу України зі стандартизації (НОУС), що унеможлиблює проведення аналізу їхньої діяльності, зокрема в міжнародній стандартизації;

– відсутність нового Типового положення про ТК, який враховує міжнародні підходи до функціонування ТК і планування їх роботи;

– існування сфер діяльності в міжнародній стандартизації, які не охоплені жодним ТК;

– порушення деякими ТК встановлених процедур роботи, зокрема порядку включення робіт до програм і планів державної стандартизації, що призводить до конфліктних ситуацій, дублювання робіт та нецільового використання коштів;

– зловживання окремими керівниками ТК своїм становищем, зокрема вимагання коштів за погодження документів або відвертий плагіат з використанням НД, надісланих на погодження від інших організацій;

– не залучення поодинокими ТК всіх своїх індивідуальних і колективних членів до гармонізації національних стандартів;

– укладання деякими центральними органами виконавчої влади договорів з організаціями, що не є

членами ТК, за яким закріплено відповідну сферу стандартизації;

– невиконання частиною ТК своїх функцій у сфері міжнародної стандартизації, покладених на них завдань, припинення деякими з них своєї діяльності, а також ліквідування організацій, що виконували функції секретаріату ТК, без вжиття заходів щодо їх реорганізації;

– не завершення перезатвердження положень про ТК, складання методичних рекомендацій щодо їх розроблення та програм роботи ТК;

– недостатня координація роботи ТК у сфері стандартизації, зокрема міжнародній, а також невисокий рівень науково-методичної та консультаційної допомоги;

– неповне використання національними ТК значних можливостей міжнародної електронної системи технічної роботи у сфері стандартизації та відсутність національної електронної системи технічної роботи;

– недостатнє використання міжнародної технічної допомоги щодо участі ТК у роботі міжнародних технічних органів;

– низький чинний статус членства НОУС в Європейському комітеті зі стандартизації (CEN) і в Європейському комітеті зі стандартизації в електротехніці (CENELEC), який не дозволяє національним ТК брати активну участь у роботі їх технічних органів;

– недостатній рівень підготовки голів, відповідальних секретарів і членів ТК у сфері міжнародної стандартизації та застаріла система її підвищення;

– наявність вакансій фахівців-практиків з міжнародної стандартизації у більшості національних ТК, а також плінність кадрів із-за відносно низької оплати праці фахівців у сфері міжнародної стандартизації порівняно з оплатою фахівців у інших сферах.

Усунення наведених причин пасивної участі ТК у роботі міжнародних технічних органів є важливим аспектом реалізації дев'яти принципів державної політики у сфері стандартизації [20]:

2. Мета і завдання Програми

Мета Програми – активізувати участь національних ТК у роботі технічних органів міжнародних організацій стандартизації.

Основні завдання Програми:

– створення умов для позитивної динаміки процесу активізації участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів;

– активізування участі національних ТК у розробленні міжнародних стандартів;

– сприяння удосконаленню процесу гармонізації нормативної бази у сфері національної стандартизації;

– створення та використання системи просування передових національних стандартів як міжнародних;

– покращення підготовки фахівців-членів національних ТК у сфері міжнародної стандартизації.

3. Оптимальний варіант розв'язання проблеми

Є два варіанти. Перший – закріплення окремих заходів активізації участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів у відповідних нормативно-правових актах, що регулюють їх діяльність. Вітчизняна практика свідчить, що цей варіант дає змогу майже повністю розв'язати проблему, але процес буде повільним, зважаючи на значну кількість законодавчо-правових актів різних видів.

Другий – розроблення Програми на основі комплексного підходу до розв'язання проблеми. Цей варіант у цілому вбачається найбільш доречним. Він на відміну від першого дає змогу об'єднати в одному документі різні за характером систематизовані заходи, забезпечити взаємодію, узгодженість і координацію дій усіх національних ТК, а також оперативно доповнювати його новими заходами, зумовленими змінами у порядку участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів.

4. Показники участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів

Кінцевим підсумком участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів за певний проміжок часу (тиждень, місяць, рік тощо) є результат, який може відповідати поставленій меті повністю або частково. Такі результати участі доречно оцінювати за допомогою якісного та аналітичних абсолютних показників [19], які можна поділити на такі три групи.

Якісний показник – рівень задоволеності результатами участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів усіх зацікавлених сторін: фахівців Департаменту технічного регулювання Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (далі – Мінекономрозвитку України), взаємодіючих ТК, ДП “УкрНДНЦ”, колективних і індивідуальних членів ТК, а також споріднених міжнародних технічних органів. Інтегрований показник рівня задоволеності бажано виводити за допомогою опитування (анкетування).

Основні аналітичні абсолютні показники:

1) кількість національних стандартів, гармонізованих з міжнародними;

2) кількість передових національних стандартів, прийнятих як міжнародні.

Додаткові аналітичні абсолютні показники:

1) кількість підкомітетів і робочих груп ТК, що беруть участь у роботі міжнародних технічних органів, у тому числі:

– як активний член (Р-член);

– як спостерігач (О-член).

2) кількість індивідуальних членів ТК, що працюють у міжнародних технічних органах, у тому числі:

– як експерти в міжнародних робочих групах;

– як провідні керівники проектів міжнародних стандартів;

– як керівники міжнародних робочих груп, підкомітетів і ТК.

3) кількість міжнародних технічних органів, з якими взаємодіє національний ТК, зокрема:

- міжнародних ТК;
- міжнародних підкомітетів, секторів і підсекторів.

4) кількість міжнародних електронних нормативних документів (НД), які отримано національним ТК, зокрема:

- проектів міжнародних стандартів;
- щойно опублікованих міжнародних стандартів;

- інших міжнародних НД.

5) кількість пропозицій України, які сформовані національним ТК, до проектів або до чинних міжнародних НД, зокрема:

- бюлетенів голосування з коментарями;
- бюлетенів голосування без коментарів;
- коментарів до НД, які надіслані на розгляд;
- відповідей на запитання опитувальних анкет.

6) кількість міжнародних НД, до яких ТК не сформульовано пропозиції стосовно позиції України;

7) кількість засідань споріднених міжнародних технічних органів, у яких брали участь індивідуальні члени або уповноважені представники колективних членів національних ТК;

8) кількість секретаріатів міжнародних технічних комітетів і підкомітетів, очолюваних національними ТК.

5. Заходи активізації участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів

Проблему активізації участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів передбачається розв'язувати шляхом поетапної реалізації комплексу нормативно-правових, фінансово-економічних, організаційно-адміністративних, технічних, інформаційних і навчальних заходів.

До них належать такі [9-18]:

- забезпечення достатнього та регулярного бюджетного фінансування роботи національних ТК щодо гармонізації національних стандартів з міжнародними;

- посилення фінансової підтримки участі активних (Р-членів) національних ТК у розробленні стандартів ISO та Міжнародної електротехнічної комісії (IEC), насамперед, на стадіях опитування (DIS і CDV) та ухвалення (FDIS), а також під час просування ними передових національних стандартів як міжнародних;

- залучення органів виконавчої влади та різних організацій до фінансування робіт національних ТК щодо об'єктів міжнародної стандартизації, які належать до сфери їхньої компетенції;

- забезпечення фінансової підтримки технічної роботи ТК у сфері міжнародної стандартизації з боку зацікавлених науково-дослідних і наукововиробничих підприємств Мінекономрозвитку України, органів сертифікації і виробників відповідної продукції, які користуються результатами стандартизації;

- здійснення фінансової підтримки участі національних ТК у роботі міжнародних ТК з боку за-

мовників робіт з міжнародної стандартизації на підставі заздалегідь укладених угод;

- упровадження міжнародного досвіду щодо залучення суб'єктів господарювання з їхніми коштами до розроблення і впровадження міжнародних НД;

- отримання кожним активним національним ТК, за можливості, статусу юридичної особи, який сприятиме розв'язанню його власних фінансових проблем у сфері міжнародної стандартизації, не маючи на меті одержання прибутку від своєї діяльності;

- забезпечення рівня оплати праці українських фахівців з міжнародної стандартизації не нижче відповідного рівня оплати праці фахівців з оцінювання відповідності та акредитації;

- удосконалення нормативно-правової та нормативно-методичної бази участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів (визначається за спеціальним переліком);

- прискорення затвердження нового Типового положення про ТК, розробленого на основі оновлених Директив ISO/IEC і досвіду участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів;

- перезатвердження положень про ТК та завершення складання програм робіт національних ТК;

- перереєстрація всіх ТК з метою виявлення тих, які дійсно спроможні брати участь у роботі міжнародних технічних органів;

- поширення сфери діяльності окремих національних ТК у сфері міжнародної стандартизації;

- налагодження взаємодії всіх національних ТК із відповідними міжнародними технічними органами;

- покращення роботи Ради голів національних ТК у міжнародній стандартизації;

- створення нових національних ТК, ураховуючи номенклатуру об'єктів і сферу діяльності технічних органів ISO, IEC, CEN та CENELEC, пріоритетні напрямки розвитку вітчизняної науки і техніки та національних науково-технічних програм, а також наявність науково-технічної бази;

- переглядання НОУС разом з центральними органами виконавчої влади номенклатури національних ТК, які працюють у сферах, закріплених за цими органами, з метою визначення необхідності припинення діяльності непрацюючих ТК і створення нових;

- повне використання всіма національними ТК наявних можливостей та інформаційних ресурсів для активної участі в роботі міжнародних технічних органів;

- забезпечення чіткої розмежованості сфер діяльності національних ТК у національній та міжнародній стандартизації;

- адаптування організаційної структури і сфери діяльності кожного національного ТК до організаційної структури і сфери діяльності спорідненого міжнародного ТК;

- залучення щойно створених національних ТК до участі в роботі технічних органів ISO, IEC і CEN з метою досягнення 100 % охоплення сфери їхньої роботи;

- своєчасне змінювання статусу національних ТК із О-члена в технічних органах ISO й IEC на Р-члена та навпаки з урахуванням підсумків їхньої роботи за попередній рік;

- залучення до роботи в національному ТК у сфері міжнародної стандартизації на добровільних засадах уповноважених представників органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, господарюючих суб'єктів та їхніх об'єднань, науково-технічних і інженерних товариств, спілок споживачів та інших громадських організацій, а також провідних науковців і фахівців;

- підвищення чинного статусу членства НОУС у CEN і CENELEC, який дозволить національним ТК брати активну участь у технічній роботі європейських технічних органів;

- поліпшення координації роботи національних ТК у міжнародній стандартизації як з боку НОУС, так і з боку організацій, на базі яких їх було створено;

- побудування інтегрованої (сумарної) сфери діяльності всіх національних ТК у міжнародній стандартизації, порівняння її з аналогічною сферою діяльності міжнародних ТК, а також здійснення її оптимізації;

- налагодження між національними ТК, що мають суміжні сфери діяльності, співпраці та взаємодії в міжнародній стандартизації;

- уточнення кожному національному ТК, а новоствореному національному ТК розроблення, технічної політики в міжнародній стандартизації;

- урахування кожним національним ТК під час гармонізації нормативної бази стандартизації черговості прямого впровадження міжнародних НД;

- активізування участі всіх національних ТК (насамперед, Р-членів) у розробленні міжнародних стандартів на початкових стадіях (тобто на стадії пропозиції, підготовчій стадії, стадії комітету) за рахунок підготовки бюлетенів для голосувань із загальними, технічними, редакційними та іншими коментарями;

- регулярне проведення засідань національних ТК, активізація їх участі в засіданнях міжнародних технічних органів;

- покращення виконання функцій технічного забезпечення діяльності Національних секретаріатів ISO, IEC, CEN і CENELEC;

- збільшення кількості національних ТК, що виконують функції секретаріатів міжнародних технічних органів і є провідними розробниками міжнародних НД;

- своєчасне інформування НОУС про необхідне розширення або звуження сфер діяльності національних ТК, закріплення за двома і більше ТК однакових напрямків діяльності у міжнародній стандартизації або їх дублювання, а також подання пропозицій стосовно усунення цих недоліків;

- інформування центральних органів виконавчої влади, до яких належить сфера діяльності ТК, про припинення деякими з них своєї діяльності або формальне виконання функцій, а також інформування науково-дослідних і виробничих суб'єктів відповідної галузі;

- своєчасне повідомлення Національних секретаріатів ISO, IEC, CEN і CENELEC про наміри національного ТК розширити або звужити свою сферу діяльності, будь-які зміни, зокрема в статусі участі в роботі міжнародних технічних органів, в адресі тощо;

- поетапне створення і використання низки файлових серверів для НОУС, ураховуючи його фізичні особливості (наприклад, розміри та розміщення структурних підрозділів тощо), рекомендовану ISO й IEC архітектуру файлових серверів для НОС країн, що розвиваються тощо;

- завершення призначення в кожному ТК уповноважених з голосування за міжнародними проектами стандартів, які переглядатимуть усі поточні бюлетені з голосувань споріднених технічних органів ISO й IEC, здійснюватимуть самостійне надавання коментарів і голосування за проектами DIS і FDIS;

- завершення поступового переходу (у зв'язку з впровадженням ISO, IEC, CEN і CENELEC систем електронного розповсюдження НД) на самостійне отримання всіма ТК як Р-членами, так і О-членами електронних міжнародних НД, насамперед, проектів стандартів і шойно опублікованих стандартів) через мережу Інтернет;

- повне використання уповноваженими представниками відповідними національними ТК Глобальної директорії ISO (бази даних документів та електронних послуг ISO, запровадженої з 01.07.2006 року);

- удосконалення кожним національним ТК власного фонду НД на паперових та електронних носіях;

- повідомлення Центрального секретаріату ISO і Центрального офісу IEC про національні ТК, які мають можливості (за умови державної фінансової підтримки) і бажання вести секретаріати міжнародних комітетів і підкомітетів;

- надавання наприкінці кожного року генеральним секретарям CEN і CENELEC інформації про поступове підвищення готовності національних ТК до технічної роботи у сфері європейської стандартизації;

- поновлення щорічного видання актуалізованого каталогу національних ТК з інформацією про їх участь у роботі міжнародних технічних органів;

- актуалізування розміщеної на веб-сайті НОУС інформації про ТК, що беруть участь у роботі міжнародних технічних органів;

- підготування для кожного національного ТК не менше двох фахівців з міжнародної стандартизації в Інституті підготовки фахівців ДП "УкрНДНЦ";

- підвищення кваліфікації голів і відповідальних секретарів національних ТК, які беруть участь у міжнародній стандартизації, за спеціальними навчальними програмами в Інституті підготовки фахівців ДП "УкрНДНЦ" із залученням спеціалістів з ISO, IEC, CEN і CENELEC.

Щоб уникнути дублювання зазначених заходів, доцільно передбачити моніторинг їхньої реалізації. Координацію діяльності всіх зацікавлених сторін,

спрямовану на виконання Програми, наразі доречно доручити Мінекономрозвитку України.

6. Очікувані результати

Упродовж п'яти років за результатами виконання Програми буде забезпечено:

- поліпшення взаємодії національних ТК зі спорідненими міжнародними та європейськими ТК;
- удосконалення інфраструктури участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів;
- підвищення рівня підготовки фахівців-членів національних ТК у сфері міжнародної стандартизації;
- адаптування національної системи ТК, насамперед організаційної структури, до системи міжнародних ТК;
- створення сприятливих умов для вкладання інноваційних, інтелектуальних і іноземних та інших видів інвестицій у технічну роботу національних ТК;
- сприяння своєчасному виконанню Державної програми стандартизації [23] і Плану першочергових заходів [24];
- збільшення у півтора-два рази кількості ТК, що беруть участь у роботі міжнародних технічних органів;
- збільшення кількості просунутих ТК національних стандартів як міжнародних.

7. Фінансове забезпечення

Комплекс заходів, передбачених Програмою, може здійснюватись за рахунок коштів Державного бюджету України, власних бюджетів окремих науково-дослідних і науково-виробничих підприємств Мінекономрозвитку України та організацій, на базі яких створені національні ТК, а також інших джерел, зокрема тих, що виділяються в рамках безоплатної технічної допомоги міжнародними організаціями стандартизації.

Висновки

1. Порівняльний аналіз можливих варіантів розв'язання важливої складової ключової проблеми у сфері національного технічного регулювання – активізація участі національних ТК у роботі технічних органів міжнародних організацій стандартизації – свідчить, що оптимальним є розроблення Програми на основі комплексного підходу. Ефективність її виконання буде залежати від спільних зусиль Мінекономрозвитку України, ДП “УкрНДНЦ” і всіх підприємств, організацій та установ, на базі яких створені національні ТК.

2. Сформована систему поглядів на процес активізації участі національних ТК у міжнародній ста-

ндартизації дозволяє розробити Програму за найкоротші терміни. Достовірність викладених вище заходів, які ввійдуть до цієї Програми, підтверджується вітчизняною практикою активізації участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів, а також збігом наукових результатів, отриманих у [5–19].

3. Сфера впровадження майбутньої Програми: Мінекономрозвитку України, ДП “УкрНДНЦ”, підприємства, організації і установи, на базі яких створені всі національні ТК.

4. Реалізація Програми сприятиме завершенню виконання Державної програми стандартизації [23] і виконанню Плану першочергових [24], що, у свою чергу, сприятиме гармонізації нормативної бази у сфері технічного регулювання, підвищенню рівня конкурентоспроможності економіки України, а також створенню технічних передумов для набуття Україною членства в Європейському Союзі (ЄС).

5. Наведені вище аналітичні абсолютні показники участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів є скороченими уявленнями про ознаки суттєвих сторін цього процесу. Їх доцільно використовувати як під час планування, так і в процесі участі ТК у зазначеній роботі на визначений момент часу або після його завершення за певний проміжок часу.

6. Проведене дослідження визначило такі нові наукові завдання стосовно активізації участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів:

- завершити складання на основі сформульованих концептуальних засад Програму, яка може стати складовою більш загальної програми, зокрема Державної програми стандартизації [23], а також узгодити її та подати на затвердження;
- сформулювати аналітичні відносні показники, які дозволять об'єктивніше аналізувати участь національних ТК у роботі міжнародних технічних органів;
- представити аналітичні абсолютні та відносні показники участі національних ТК у роботі міжнародних технічних органів у формальному вигляді;
- провести порівняльний аналіз результатів участі національних і національних ТК іншої передової країни Співдружності Незалежних Держав, яка вступила або має намір вступити до ЄС, у роботі міжнародних технічних органів.

Дослідження цих нових наукових завдань стане корисним не тільки для активізації участі національних ТК у міжнародних стандартизації, а й сприятиме розв'язанню ключової проблеми гармонізації національної нормативної бази у сфері технічного регулювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зелена книга. Про політику адаптації національного законодавства у сфері технічного регулювання та споживчої політики до європейських вимог. — К.: Держспоживстандарт України, 2006. — 96 с. — Режим доступу: <http://www.dssu.gov.ua>.
2. Біла книга. Про політику адаптації вітчизняного законодавства в галузі норм і стандартів до європейських вимог. — К.: Держспоживстандарт України, 2006. — 91 с. — Режим доступу: <http://www.dssu.gov.ua>.
3. Указ Президента України “Про Програму інтеграції України до Європейського Союзу” від 14.09.2000 № 1072/2000 // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1072/2000>.
4. Технічні комітети стандартизації України 2006: Каталог. Видання офіційне. — К.: Держ. підприємство “Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості”, 2007. — 196 с.
5. Захарюгіна Т. ISO та українські ТК / Т. Захарюгіна, І. Полякова // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2005. — № 6. — С. 10–15.

6. Юзьків Я. Українські технічні комітети стандартизації: аналіз діяльності / Я. Юзьків, А. Нелепов // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2000. — № 4. — С. 15—20.
7. Гордієнко Т., Тетера В. Діяльність українських ТК та їх організаційно-методичне забезпечення / Т. Гордієнко, В. Тетера // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2006. — № 2. — С. 15—22.
8. Гордієнко Т. Діяльність українських ТК у 2005—2006 роках / Т. Гордієнко // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2006. — № 6. — С. 12—16.
9. Величко О. Гармонізація національних стандартів: основні завдання та проблеми діяльності ТК / О. Величко // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2006. — № 6. — С. 17—20.
10. Грищенко Ф. Україна у міжнародній стандартизації: підсумки 1999 року / Ф. Грищенко // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2000. — № 1. — С. 16—19.
11. Грищенко Ф. 2000 рік: показники роботи з міжнародної стандартизації / Ф. Грищенко // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2001. — № 1. — С. 17—20.
12. Грищенко Ф. Міжнародна стандартизація: робота національних ТК опинилася у зоні ризику / Ф. Грищенко // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2002. — № 1. — С. 24—26.
13. Грищенко Ф. Україна напередодні участі у технічній роботі CEN і CENELEC // Міжнародна наук. конф. з нагоди 10-річчя УкрНДІССІ. — Спецвип. № 3. — Харків: ДП “Редакція журналу “Стандартизація, сертифікація, якість”. — 2002. — С. 268—282.
14. Грищенко Ф., Мороз Т., Федоренко О. Науково-методична координація робіт з міжнародної стандартизації і розробка науково-методичних засад організації співробітництва в галузі міжнародної стандартизації (“Співробітництво-98”): Звіт про НДР (заключн.) // Український наук.-дослідн. ін-т стандартизації, сертифікації та інформатики (УкрНДІССІ). — № ДР 0198U007388. — К., 2002. — 90 с.
15. Грищенко Ф. ISO: запроваджено систему електронного голосування / Ф. Грищенко // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2002. — № 4. — С. 14—16.
16. Грищенко Ф. 10 років у ISO та IEC / Ф. Грищенко // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2003. — № 2. — С. 12—14.
17. Грищенко Ф., Полякова І. Науково-методична координація робіт з міжнародної і європейської стандартизації та розроблення науково-методичних засад взаємодії з міжнародними і європейськими організаціями (“Взаємодія”): Звіт про НДР (заключн.) // Український наук.-дослідн. ін-т стандартизації, сертифікації та інформатики (УкрНДІССІ). — № ДР 0103U006199. — К., 2003. — 86 с.
18. Грищенко Ф. Порядок участі України у діяльності ISO, IEC, CEN та CENELEC / Ф. Грищенко // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2004. — № 4. — С. 16—18.
19. Грищенко Ф. Українські ТК: оцінювання участі у міжнародній та європейській стандартизації / Ф. Грищенко // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2007. — № 1. — С. 31—32.
20. Закон України “Про стандартизацію” від 17.05.2001 № 2408-III // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2408-14>.
21. Типове положення про технічний комітет стандартизації, затверджене наказом Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації України від 20.05.2002 № 298 // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0578-02>.
22. Грищенко Ф. Програма організації робіт з національної стандартизації в мережі Інтернет: засади створення // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2006. — № 3. — С. 17—20.
23. Державна програма стандартизації на 2006—2010 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2006 № 229 // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/229-2006-%D0%BF>.
24. План першочергових заходів щодо реформування системи технічного регулювання, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.05.2010 № 1070-р // Офіційний веб-портал Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1070-2010-%D1%80>.

Надійшла 20.01.2014

Адреса для переписки:

2, вул. Святошинська, м. Київ, 03115

Тел.: (044) 450-06-81, E-mail: gf@ukrndnc.org.ua

УДК [633.11:577.11]:66.022-926.214

Г.Д. ЛУКІНА, канд. хім. наук, старший науковий співробітник,
С.М. КУДАШЕВ, канд. тех. наук, старший науковий співробітник
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса
Т.Д. ПУШКАР, канд. с-г наук, асистент
Одеський державний аграрний університет, м. Одеса

ВПЛИВ ОЗОНУВАННЯ НА ОСНОВНІ БІОПОЛІМЕРИ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ

Вивчено вплив різних концентрацій озону на основні компоненти зерна пшениці. Показано, що озонування знижує сумарну активність амілаз, із збільшенням концентрації озону і часу його впливу активність α -амілази падає. При цьому активність β -амілази зростає. Вплив озону викликає часткову деструкцію білкових компонентів зерна пшениці, збільшуючи їх розчинність і доступність дії протеолітичних ферментів. Аналіз амінокислотного складу продуктів озонування свідчить про глибоку деструкцію білкових компонентів при високій концентрації озону.

Ключові слова: озон; зерно пшениці; ферменти; амінокислотний склад.

Вивчено вплив різних концентрацій озону на основні компоненти зерна пшениці. Показано, що озонування знижує сумарну активність амілаз, із збільшенням концентрації озону і часу його впливу активність α -амілази падає. При цьому активність β -амілази зростає. Вплив озону викликає часткову деструкцію білкових компонентів зерна пшениці, збільшуючи їх розчинність і доступність дії протеолітичних ферментів. Аналіз амінокислотного складу продуктів озонування свідчить про глибоку деструкцію білкових компонентів при високій концентрації озону.

Ключові слова: озон; зерно пшениці; ферменти; амінокислотний склад.